

Evaluarea obiectivelor de investiții

Standardele de cost au unele limitări în estimarea valorii de investiție

Standardele de cost, elaborate de Ministerul Dezvoltării pentru evaluarea obiectivelor de investiții finanțate prin programul guvernamental Anghel Saligny, nu apreciază real valoarea proiectelor, susțin constructorii.

Ei spun că standardele nu țin cont de localizarea proiectului (distanța față de sursele de agregate), de toate lucrările necesare pentru realizarea unui obiectiv. De asemenea, limitează folosirea unor tehnologii noi, care ar crește calitatea și eficiența proiectelor.

Programul Anghel Saligny finanțează până în 2028, cu o alocare totală de peste 13 miliarde de euro, construirea de drumuri, rețele de apă și rețele de gaz.

Pentru proiectele de investiții de acest tip au fost aprobate standarde de cost în anul 2021. Rolul standardelor de cost a fost de a permite beneficiarilor să estimeze costul investițiilor promovate, la momentul depunerii cererilor de includere în program și, ulterior, pe parcursul execuției, până la finalizarea obiectivului.

Reprezentanții Ministerului Dezvoltării spun că: "În etapele ulterioare ale derulării programului nu au intervenit evenimente semnificative care să atragă necesitatea actualizării standardelor de cost."

În ceea ce privește aplicarea sau nu a standardelor de cost elaborate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației în calculul valorii estimate a contractului de achiziție publică, Agenția Națională pentru Achiziții Publice ne-a precizat că "acestea nu fac obiectul controlului ex-ante, controlul axându-se pe justificarea de către autoritatea/entitatea contractantă a modului concret în care a fost calculată valoarea estimată a achiziției".

Ajustările de preț

Singurele elemente identificate de MDLPA ca având impact asupra costului realizării unei investiții sunt ajustările de preț impuse de legislația în vigoare la acest moment.

"Acestea au fost luate în considerare și, având în vedere că ulterior includerii în program valoarea contractelor de finanțare nu se majorază, conform ordonanței de urgență, a fost emis un act normativ de sine stătător, respectiv OUG nr. 105/2023 privind instituirea unor

măsuri în derularea Programului național de dezvoltare locală și a Programului național de investiții «Anghel Saligny», prin care s-a reglementat posibilitatea acordării de la bugetul de stat, prin bugetul programului, a sumelor aferente ajustărilor", spun reprezentanții Ministerului Dezvoltării.

Mai mult, potrivit acestei ordonanțe, sumele aferente ajustării nu se cuprind în valoarea obiectivelor de investiții în raport cu care se determină încadrarea în standardele de cost. O eventuală actualizare a standardelor de cost aprobate pentru Programul național de investiții Anghel Saligny se poate face utilizând indicatori statistici diseminați de Institutul Național de Statistică.

Întrucât aceiași indicatori sunt utilizați pentru ajustarea prețului contractelor de achiziție publică, s-a considerat necesară și oportună acordarea de la bugetul de stat a ajustărilor contractelor și neinclusiunea acestor sume în valorile în funcție de care se determină încadrarea în standardul de cost.

"Pentru a se stabili în acest fel a fost avut în vedere nivelul ridicat al standardelor aprobate, faptul că nu am fost sesizați cu situații de anulare a procedurilor de atribuire din cauza valorilor estimate prea scăzute, precum și faptul că sunt instituite mecanisme legale prin care beneficiarii sunt susținuți în vederea rezolvării tuturor situațiilor ce pot interveni pe parcursul implementării unei investiții", mai spun reprezentanții Ministerului Dezvoltării.

Aceștia susțin: "Astfel, în acest moment, nu se

impune actualizarea standardelor de cost aprobate prin OMDLPA nr. 1321/2021 și prin Ordinul comun MDLPA/ME nr. 1330/947/2021."

Prin Anghel Saligny vor fi finanțate 4.844 de obiective de investiții

Inițial au fost propuse la finanțare 7341 obiective de investiții (apă, canal, drumuri și poduri), în valoare totală de aproximativ 128,6 miliarde lei, în condițiile în care bugetul total al Programului pentru acestea este de 52,5 miliarde lei. În urma aplicării criteriilor de priorizare a fost aprobată lista obiectivelor de investiții finanțate ce cuprinde 4.844 obiective de investiții, dintre acestea pentru un număr de 3.306 au fost încheiate contracte de finanțare, până la jumătatea lunii mai.

Pentru sistemele distribuție gaze au fost propuse la finanțare 1.209 obiective de investiții, în valoare totală de aproximativ 57,845 miliarde lei. Aceasta în condițiile în care bugetul total al Programului pentru gaze este de 13 miliarde lei, din care 5,5 miliarde lei sunt alocați pentru 104 obiective de investiții preluate în Programul Național de Investiții Anghel Saligny din cadrul POIM.

Astfel, pentru celelalte obiective de investiții bugetul prevăzut este de 7,5 miliarde lei. Dintre acestea, în urma aplicării criteriilor de priorizare a fost aprobată lista obiectivelor de investiții finanțate ce cuprinde 703 obiective de investiții. Până în luna mai pentru domeniul gaze s-au încheiat 82 contracte de finanțare.

MDLPA nu intenționează să elaboreze alte standarde de cost

Programul național de investiții Anghel Saligny este singurul program de investiții pentru care au fost instituite standarde de cost.

Pentru celelalte programe de investiții derulate de Ministerul Dezvoltării, actele normative în baza cărora se derulează nu prevăd obligativitatea respectării unor standarde de cost, drept pentru care "MDLPA nu a elaborat și nu intenționează să elaboreze alte standarde de cost", ne-au transmis reprezentanții ministerului.

Standarde de cost au fost aprobate pentru investițiile ce vizează realizarea:

- rețelelor de alimentare cu apă și stații de tratare a apei;
- sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate, inclusiv canalizare pluvială și sisteme de captare a apelor pluviale, și în unitățile administrativ-teritoriale cu o populație de sub 2.000 de locuitori;
- drumurile publice clasificate și încadrate ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și va-

riante ocolitoare ale localităților;

- sisteme de distribuție a gazelor naturale, inclusiv a brânșamentelor, precum și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale.

Standardele de cost

Standardele de cost aferente obiectivelor de investiții drumurile publice se determină prin raportarea valorii obiectivului de investiții, fără TVA, la lungimea preconizată:

Nr. crt.	Tip drum	Standard de cost
1	Centură ocolitoare tip autostradă (4 benzi)	6.340.000 euro/km
2	Centură ocolitoare tip drum național (4 benzi)	4.050.000 euro/km
3	Centură ocolitoare tip drum național (2 benzi)	2.120.000 euro/km
4	Drum județean	560.000 euro/km
5	Drum comunal/ Drumuri publice din interiorul localităților	330.000 euro/km

Standardul de cost aferent obiectivelor de investiții alimentare cu apă și stații de tratare a apei este de 1.250 euro/locuitor, calculat ca raport între valoarea obiectivului de investiții, fără TVA, și populația care va beneficia de acesta, potrivit documentației tehnico-economice, depusă în scopul finanțării prin program, și nu

prin luarea în calcul a întregii populații a localității ori a sistemului.

Standardul de cost aferent obiectivelor de investiții sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate, cu excepția sistemelor de canalizare pluvială și a sistemelor de captare a apelor pluviale, este de 2.500 euro/locuitor echivalent, calculat ca raport între valoarea obiectivului de investiții, fără TVA, și populația echivalentă care va beneficia de acesta, potrivit documentației tehnico-economice depusă în scopul finanțării prin program, și nu prin luarea în calcul a întregii populații a aglomerației. Standardul de cost aferent obiectivelor de investiții sisteme de distribuție a gazelor naturale, inclusiv a brânșamentelor, precum și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale este de 6400 euro/gospodărie conectată, calculat ca raport între valoarea obiectivului de investiții, fără TVA și numărul de gospodării prevăzute a fi brânșate/numărul de brânșamentele care vor fi realizate pentru conectarea la sistem, potrivit documentației tehnico-economice depusă în scopul finanțării prin program. ■

Vocea constructorilor

Proiecte mai scumpe decât estimările, în lipsa cooperării dintre autorități și constructori

Proiectele de investiții publice ajung, de cele mai multe ori, să fie mai scumpe decât estimările inițiale, iar una dintre cauzele acestei situații o reprezintă colaborarea deficitară între toate părțile implicate.

Constructorii resimt inechitatea cu care autoritatea contractantă se raportează la operatorul economic chiar din procesul de achiziție publică. Aceasta cu toate că beneficiarii publici și executorii ar trebui să conlucreze pentru realizarea proiectelor de investiții finanțate din fonduri de la bugetul de stat sau din fonduri europene.

Probleme apar pentru constructori atât în procedura de atribuire a contractelor, cât și după semnarea contractului de execuție. În plus, limitările impuse de standardele de cost restrâng folosirea soluțiilor tehnice moderne și astfel se face rabat de la calitate și evoluție.

Procedura de atribuire a contractelor de achiziție ridică mai multe probleme constructorilor

"Termenele în care trebuie pregătită oferta sunt foarte scurte, de aproximativ 15 zile, în cele mai fericite cazuri, raportat la termenul de patru, șase, chiar în unele cazuri și de 9-10 luni în care autoritățile publice evaluează ofertele", spune Halmagyi Tamas, manager și asociat în cadrul Valdek Impex SRL, firmă

de construcții drumuri din județul Covasna, cu circa 160 de angajați.

Termenele de depunere a ofertelor sunt prea scurte și având în vedere că documentațiile de atribuire au, de foarte multe ori, necorelări între partea scrisă, planșele desenate și listele de cantități. Multe cantități și tipuri de lucrări nici nu sunt cuprinse în documentația de atribuire.

Documentațiile de atribuire incomplete și neconcludente fac să fie dificil pentru constructor

Halmagyi Tamas, manager și asociat în cadrul Valdek Impex SRL, este de părere că vocea constructorului, drepturile și interesele acestuia, cu siguranță, pot fi reprezentate și susținute mai bine de către o organizație. De aceea Valdek Impex a aderat la Patronatul Societăților de Construcții în urma cu mai mulți ani.